

Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

№ 16 (634)

ГОД XIII

21 КРАСАВІКА 1968 г.

ЦАНА 60 гр.

ОРГАН
ГАЛОЎНАГА
ПРАЎЛЕННЯ
БЕЛАРУСКАГА
ГРАМАДСКА-
КУЛЬТУРНАГА
ТАВАРЫСТВА

БГКТ

У НОВЫМ ВОСТРАВЕ

Гурток Беларускага таварыства ў Новым Востраве на Саколышчыне цесна супрацоўнічае з гуртком Саюза вясковай моладзі. Члены гэтых арганізацый 6-га красавіка грамадскім чынам рамантавалі вуліцу насупраць школы. Гэтае абавязальства было ім прынята ў гонар з'езда ПАРП.

СУСТРЭЧА З САКРАТАРОМ ГП БГКТ

6-га красавіка адбылася сустрэча з вучнямі (якія ў гэтым годзе здаюць матуру) беларускага гайнаўскага ліцэя з сакратаром ГП БГКТ Уладзімірам Юзюком. Заахвочваў ён выпускнікоў ліцэя да паступлення на беларускую філалогію Варшаўскага ўніверсітэта.

АДНАЎЛЕННЕ ГУРТКА

Гурток Беларускага таварыства ў Катлаях (Вельскі павет) заснаваны ў 1958 годзе. На жаль, не праяўляў ён аніякай дзейнасці і існаваў толькі на паперы. У лютым гэтага года адбыўся сход БГКТ, на якім пастаноўлена аднавіць гурток, выбраць новае праўленне і разгарнуць дзейнасць. Раней было ў гэтым гуртку 16 членаў, а цяпер пасля аднаўлення гуртка налічваецца 26. Члены гуртка выбралі на свайго старшыню Міхася Раманюка, на сакратара — Ірэну Гушч і на скарбніка — Ірэну Сіверскую. На гэтым жа сходзе было пастаноўлена арганізаваць драматычны гурток. Пастанова адразу стала ажыццяўляцца. «Бэзгэкатоўцы» сталі рыхтаваць п'есу Уладзіміра Паўлючука «Конскую кніжку», а таксама песні і вершы. Першым мерапрыемствам гуртка было святкаванне 50-ай гадавіны Чырвонай Арміі, на якім БГКТ выступіла з мастацкай часткай. Урачыстай вечарынай быў адзначаны таксама міжнародны дзень жанчын 8-га сакавіка.

1530 КАНЦЭРТАЎ

Эстрада Галоўнага праўлення БГКТ заснавана была ў 1960 годзе. З канцэртамі пачала выступаць у канцы 1960 года. Дала яна тады толькі 9 канцэртаў. Але ўжо ў наступным 1961 годзе выступіла 302 разы. Быў гэта рэкордны год, калі разыходзіцца аб колькасць канцэртаў. У гэтым годзе «Лявоніха» дала да 30 сакавіка 52 канцэрты. Калі падсумаваць усе выступленні эстрады на працягу больш сямі гадоў, дык колькасць іх да 30.ІІІ. 1968 года складае суму 1530. Лік гэты даволі высокі, а ўплыў яе таксама даволі вялікі. Магчыма, нішто так добра не прапагуе наша таварыства, нішто столькі не надае яму значэння і аўтарытэту, як менавіта «Лявоніха». Яна расслаўляе беларускія і рускія песні «Лявоніха» прывівае да іх пашану і любоў. «Лявоніха» мастацкім словам і прыгожай песняй выхваляе ўздзейнічае на насельніцтва.

З ЖЫЦЦЯ ВАРШАЎСКАГА АДЗЕЛА

22.ІІІ. г.г. Валеслаў Манкевіч выступіў з цікавым дакладам «Беларускае літаратурнае вымаўленне». Абпіраючыся на кніжцы беларускага моваведа Хведара Янкоўскага пад аднаіменным загалоўкам дакладчык не падзяляў некаторых вывадаў Х. Янкоўскага, маючы свой уласны погляд на вымаўленне таго ці іншага беларускага літаратурнага слова.

Да паглыблення ведаў у галіне беларускай літаратурнай мовы прысутных на дакладзе асоб і да шырэйшага зацікаўлення мовазнаўствам прычынліся таксама дыскусанты — навуковыя працаўнікі Кафедры беларускай філалогіі пры Варшаўскім універсітэце — мгр Анна Багроўская, Зося Скібіцкая і Мікалай Врублеўскі. В. ІІІ.

АМАТАРШЧЫНА

Беларускія вёскі заўсёды славіліся буйна развіваючайся аматарскай самадзейнасцю. Прычына вядомая: нідзе так доўга не закахвалася жывая народная культура, як менавіта ў беларускіх вёсках. Нават тады, калі аматарскіх гурткоў ніхто не арганізаваў, не выбіраў старшыню і не арганізаваў для іх курсаў і інструктарскіх указанняў, нават тады ў кожнай вёсцы існавала нешта накшталт аматарскай самадзейнасці. Проста хлопцы ды дзяўчаты збіраліся на вуліцы або ў кагосьці ў хаце і спявалі. Часам складалі свае ўласныя песні і таксама спявалі.

Часы змяніліся. Зараз мастацкай самадзейнасцю займаецца шэраг розных устаноў, якіх заданнем — апекавацца

аматарскім рухам. І самадзейнасць сталася чымсьці зусім іншым, як раней. Гэта ўжо «гурткі» з праўленнямі, уладамі, зарэгістраванымі ў спісках розных культурна-асветных арганізацый ды ўстаноў. Спяванне ды танцаванне перастанала быць прастай прыемнасцю, сталася абавязкам членаў мастацкіх гурткоў. У чым аднак крыеца прыемнасць спявання ды танцавання з абавязку?

Вядома, аказія стацца акцёрам і выступаць на вясковай сцэне — несумненна прыемнасць, асноўная аднак прыемнасць у чым іншым. Выступленні аматарскіх гурткоў з'яўляюцца найчасцей урачыстасцю вельмі традыцыйнага характару. Мастацкая частка неаднойчы стаецца толькі дадаткам, асноўнай справай з'яўляецца «забава» моцна прымочаная «чыстай-звыклай». Не глядзячы на прынятыя прынцыпы грашовых разлікаў з дзейнасці аматарскіх гурткоў, рэдка калі ўдаецца поўнасцю правесці іх у жыцці. Найчасцей заробленыя акцёрамі сродкі ў большасці ідуць на пазнейшую падхмеленую гульню.

Ёсць яшчэ адна прыемнасць для ўдзельнікаў аматарскіх гурткоў. Гэта

(Працяг на стар.3)

Прышла вясна.

Фота С. Грынявіцкі

Ад нейкага часу ўсё гучней гаворыцца аб тым, што «інжынер чалавечых душ» — пасгаўнік павінен мець адпаведныя памяшкарныя ўмовы. Гэта добра, гэта вельмі добра. Ёсць шмат цяжкасцей і недахопаў у галіне т.зв. настаўніцкіх памяшканняў. Згодна з законам у Польшчы настаўнікам, якія жывуць у мясцовасях да 2000 насельніцтва, прыслуговвае бесплатнае памяшканне. Датычыць гэта настаўнікаў, якія ў асноўным працуюць на вёсках. Іншым настаўнікам права да бесплатнага памяшкання не прыслуговвае.

Нанятая памяшканні

У Беластоцкім ваяводстве ёсць 1957 памяшканняў нанятых у сялян. Якія гэта памяшканні? Адкрыта можна сказаць, што абсалютна не надаюцца на памяшканні самастойнаму чалавеку, настаўніку. Нярэдка з'яўляецца тое, што да гэтых памяшканняў ёсць супольны ўваход, што холадна, што няма дзе пагаварыць аб справах і т.д., і т.п. Інакш кажучы, нанятая памяшканні — гэта неабходнасць пабудовы новых лепшых дамоў настаўнікам.

Ініцыятыва пабудовы

З ініцыятывай пабудовы дамоў настаўнікам выйшаў між іншым СФВШІІ. За ініцыятыву ўсім трэба падзякаваць. Згодна з планам у Беластоцкім ваявод-

стве пры дапамозе розных сродкаў да 1970 г. пабудуецца каля 700 памяшканняў (ізаў). З фонду пабудовы школ і інтэрнатаў прызначаецца 28.700 тысяч зл. і гэта ўладжана ў план, а 8.000 тысяч па-за планам. Зрэшты, не ў грашах справа.

Як у іншых?

Беластоцкае ваяводства, напрыклад, у адносінах да Варшаўскага надта споз-

Мар'ян Дукса

* * *
Вязвусае юнацтва на світанні,
Забыўшыся на матчыны бліны,
Спяшаецца...
Бацькі на развітанне
З дакорам скажучь:
— Эх, сыны, сыны...
Бацькам на памяць застаецца роздум.
Як часта,
Закурыўшы на раллі,
Успомняць:
— Астываюць нашы гнёзды,
Во дзеці уцякаюць ад зямлі...
Трывога іх —
нібы пудовы камень.
Зямля,
Што забуяла на крыві,
Багатая добром і васьлікамі —
І раптам застаецца без любі?
Па ўзгорках,
балацінах і кюветах,
Праз дым блакад
і гушчыню лясоў
Прайшлі бацькі

барвовую планету;
Каб трапіць
у абдымкі каласоў.

Зямлю такую,
затуліўшы раны,
Ім цалаваць хацелася,
Калі
Былі сярод акапаў пахаваны,
Ды тройчы нараджаліся з зямлі.
Сыны сумуюць
Па касмічных трасах,
Жадаючы з жыццём ісці ў нагу.
А што калі
няма ім часу
Аддаць сваю пашану мурату?
Сыны ў вырай летам паляцелі...
А мо яны, па нівах ідучы,
Падцягваюць зямны паралелі —
Расслабленыя векам абручы.

Нашым чытачам шлем Святочныя пажаданні

ненае ў пабудове дамоў настаўнікам. Давалася мне пабываць у павеце Плоцкім, Варшаўскага ваяводства, дзе ў гэтым годзе пабудуюць 20—25 дамоў (не ізаў) для настаўнікаў, а да 1970 г. зусім закончаць справу памяшканняў для настаўнікаў. Давалася таксама бацьчыц пабудавання дамы ў Гужэ, Старажэрбах і іншых — дасканалыя, пабудаваныя ў асноўным чынам. Архітэктары з Плоцка гаварылі аб планах пабудовы двухпавярховых памяшканняў і абшырных (3 пакоі з кухняй). Паказвалі праекты і абяцалі пазычыць іншаму павету ці ваяводству, калі толькі хто захоча.

У Варшаўскім ваяводстве да справы пабудовы памяшканняў настаўнікам ёсць пастанова Прэзідыума ВРН, у якой гаворыцца, што павінна прыпадаць у сярэднім 1 1/2 «ізы» памяшкарных на 1 «ізу» школьнаму (у краіне 1:1). Будуюцца з розных матэрыялаў, пачынаючы ад мікалайкаўскіх плыт з трыонёгу, а канчаючы на ўсё новых матэрыялах, якія прадуюць сельгасгурткі. Гаворачы аб прыхільнасці ваяводскіх улад у Варшаўскім ваяводстве прывяду выказванне віцэ-куратора школьнай акруці, які сцвердзіў: «Можна вучыць і ў нанятых памяшканні і лічым, што гэта лягчэй перанесці, чым недахоп памяшканняў для настаўнікаў. Нават калі ў данай мясцовасці няма памяшкання на школу, але будзе будавацца да 1970 г., будзем памяшканні настаўнікам перш за ўсё».

Уражанні і прапановы

Вярнуўшыся з Варшаўскага, я даўжэйшы час шукаў так прыхільнага духу да пабудовы памяшканняў у нас. Нельга сказаць, што яго няма. Ён паўляецца ў апошнім часе, але ўсё здаецца, што наша адміністрацыя надалей

(Працяг на стар. 3)

Газеті • Зварэнні • Факты • Камунітарны • Весткі

СВЕТ

БССР

ПОЛБШЧА

ВАЯВОДСІВА

ПЛЕНУМ ЦК КПСС

У Маскве адбыўся чарговы Пленум ЦК КПСС. Пленум, заслухаўшы і абмеркаваўшы даклад Генеральнага сакратара ЦК КПСС Брэжнева Л. І. «Аб актуальных праблемах міжнароднага становішча і барацьбе КПСС за згуртаванасць сусветнага камуністычнага руху», поўнасьцю адобрыў палітычную лінію і практычную дзейнасць Палітбюро ЦК у галіне міжнароднай палітыкі і ў сусветным камуністычным руху.

Пленум адзначае, што сучасны этап гістарычнага развіцця характарызуецца рэзкім абстрактным ідэалагічным барацьбы паміж капіталізмам і сацыялізмам. Увесь велізарны апарат антыкамуністычнай прапаганды нацэлены цяпер на тое, каб аслабіць адзінства сацыялістычных краін, міжнароднага камуністычнага руху, разарваць перадавыя сілы сучаснасці. Пленум лічыць, што сучасная міжнародная абстаноўка настолькі патрабуе актыўных і адзіных дзеянняў усіх сіл сацыялізма, дэмакратыі і нацыянальнага вызвалення.

НАДЗВЫЧАЙНАЯ СЕСІЯ...

...Генеральнага савета Сусветнай федэрацыі прафсаюзаў адбылася ў Маскве. Сесія абмеркавала даклад сакратарыята СФП па пытанню: інтэнсіфікацыя і расшырэнне кампаніі салідарнасці працоўных і прафсаюзаў усяго свету ў падтрымку в'етнамскага народа і за больш шырокае і рашучае асуджэнне ўзброенай агрэсіі амерыканскіх імперыялістаў.

МАБІЛІЗАЦЫЯ

Прэзідэнт Паўднёвага В'етнама прадаказаў поўную мабілізацыю ў краіне ў другой палове гэтага года. Сцвердзіў ён, што ў армію будуць уключаны ўсе мужчыны здольныя насіць зброю ва ўзросце 18 да 33 год. Адначасова адкінуў ён зноў усялякую магчымасць утварэння ў Паўднёвым В'етнаме кааліцыйнага ўрада, у якім прынялі б удзел прадстаўнікі Фронту нацыянальнага вызвалення.

НОВЫ ЎРАД

У Чэхаславакіі паклікана новы ўрад на чале з прэм'ерам О. Чэрнікам. Кабінет складаецца з 5 віцэ-прэм'ераў і 23 міністраў.

ЯК У ЗША ВЫБІРАЕЦА...

...кандыдата на прэзідэнта? На 50 амерыканскіх штатаў толькі ў 16 адбываюцца т. зв. прадвыбары, што абазначае, што толькі ў тых 16 штатах выбаршчыкі выбіраюць дэлегатаў на канвенцыі, якія вызначаюць, хто мае быць афіцыйным кандыдатам партыі. У апошніх 34 штатах дэлегатаў назначаюць або закрываюць партыйныя канферэнцыі, або «шэф» партыі, якім найчасцей з'яўляецца сенатар, губернатар, або бурмістр найвялікшага горада. Можна здарыцца тэарэтычна, што даны кандыдат выйграе ўсе прадвыбары, але, напр., Джонсан, дагаворыцца з «шэфамі» і будзе мець за сабою большасць дэлегатаў — станецца кандыдатам.

А. К.

ЛЕАНОВІЧ

У сувязі з Днём геалага выступіў на старонках беларускай «Звязды» П. Леановіч, начальнік Упраўлення геалогіі пры Савеце Міністраў Беларускай ССР.

«Я не памылюся, калі скажу, што апошнія некалькі гадоў — самыя напружаныя, цікавыя і шчодрыя на добрыя здабыткі для беларускіх геалагаў, — піша П. Леановіч. — ...Я не кажу ўжо пра велізарныя паклады калійных солей, якія маюць сусветнае значэнне. Цяпер у рэспубліцы разведаны месца нараджэння нафты, цэментнай сыравіны, шкляных пяскоў, вогнетрывалых глін, выяўлены залежы бургі і каменнага угля, гаручых сланцаў, фасфарытаў»...

Далей газеты паведамляюць, што летась беларуская зямля дала першы мільён тон нафты, а праз 2—3 гады здабыча «чорнага золата» ўзрасце да некалькіх мільёнаў тон. На Гродзеншчыне, у ваколіцях Навасёлкаў, адкрыта багатыя паклады жалезнай руды.

ФІНЛЯНДЫ

Мінск наведвала ўрадавая дэлегацыя Фінляндыі, якую ўзначальваў фінскі міністр сельскай гаспадаркі Марці Міетунен. Фінскія высокія госці нанеслі візіт Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Сяргею Прытыцкаму і прэм'еру беларускага ўрада Ц. Кісялёву.

МАШЭРАЎ

Першы сакратар ЦК беларускай кампартыі П. Машэраў узнагароджаны ордэнам Леніна за заслугі ў партыйнай і дзяржаўнай дзейнасці, а таксама ў сувязі з 50-годдзем з дня нараджэння.

КОНКУРС

Камсамольская «Чырвоная змена» наладзіла конкурс «Ці ведаеш Ты сваю Беларусь?», які складаецца з дзесяці запытанняў адносна падставовых фактаў з гісторыі Беларусі і беларускай культуры.

«...СТАРАБЕЛАРУСКАЙ...»

У Інстытуце мовазнаўства Акадэміі навук БССР ужо даўно распачата работа па ўкладанню «Слоўніка старабеларускай мовы». Выхад у свет такога слоўніка дасць магчымасць узбагаціць нашу мову новым каштоўным лексічным матэрыялам.

САХАРАВА

«Звязда» ў нумары 82 надрукавала цікавую інфармацыю пра Сяргея Сахарова, арганізатара беларускага школьніцтва ў Латвіі, таленавітага фалькларыста і этнографа, які карэспандваў з Якубам Коласам. Сахарав даследаў народную творчасць беларускага насельніцтва, якое пражывае на тэрыторыі паўднёва-ўсходняй Латвіі, у т.зв. Латгаліі.

«ЛІРА»

Пры Гродзенскім тэхнічным вучылішчы хімікаў існуе клуб аматараў літаратуры і мастацтва «Ліра». Нядаўна адбыліся м. ін. сустрэчы з пісьменнікамі: Данутай Бічэль-Загнетавай, Аляксеем Карпіюком.

У гэтым вучылішчы існуе таксама літаратурнае аб'яднанне «Світанак».

(С. Я.)

ГОЛАС ПАРТЫІ І НАРОДА

У днях ад 9 да 11 красавіка адбылося вясенняе пасяджэнне Сейма. Устаноўлены раней парадак дня дапоўнены быў трыма новымі пунктамі: адказ Прэзаса Рады міністраў на інтэрпеляцыю пасольскага кола «Знак», выбар старшыні Рады Дзяржавы і змены ў складзе Рады Міністраў.

Адказваючы на інтэрпеляцыю каталіцкага пасольскага кола «Знак» прэм'ер Юзэф Цыранкевіч сцвердзіў, што аўтары інтэрпеляцыі прылучыліся да бруднай гульні парушальнікаў грамадскага парадку, інтэрпеляцыі іх сталася відам адозвы, якая заахвочвала бунтароў да дзеяння. Найбольшую шкоду польскай культуры зрабілі тыя, хто злоўжываў сцяга абаронцаў свабоды культуры да бруднай палітычнай гульні, да ашукання часткі студэнцкай моладзі і да барацьбы з народнай уладай.

Далей прэм'ер, накрэсліваючы актуальную сітуацыю ў свеце, асудзіў паклёпніцкую антыпольскую кампанію, якую вядзе супраць нашай айчыны імперыялізм, а ў асабліваці міжнародны сыянізм. Шмат увагі прэм'ер прысвяціў таксама праблемам студэнцкай моладзі і працы вышэйшых навучальных устаноў. Гаворачы аб кадравай палітыцы ў дзяржаўным гаспадарчым і грамадскім апаратах прэм'ер з асаблівым націскам падкрэсліў неабходнасць барацьбы з бюракратызмам і іншымі недахопамі людзей, якія знаходзяцца на кіруючых пасадах.

Аналізуючы галоўныя напрамкі польскай замежнай палітыкі Юзэф Цыранкевіч прадставіў становішча польскага ўрада ў адносінах да асцяўных міжнародных праблем, асабліва падкрэсліваючы прытым значэнне польска-савецкай дружбы.

У дыскусіі пасля выступлення прэм'ера забрала голас шмат паслоў, якія поўнасьцю падтрымалі яго становішча ў адносінах да інтэрпеляцыі пасольскага кола «Знак».

Сейм прыняў заяву Эдварда Охаба, які з увагі на стан здароўя не можа выконваць сваіх абавязкаў і ўвольніў яго з пасады старшыні Рады Дзяржавы. На Старшыню Рады Дзяржавы выбрана маршала Мар'яна Спыхальскага датагаснага міністра Нацыянальнай абароны. На прапанову прэзаса Рады Міністраў Сейм паклікаў на пасады: міністра Нацыянальнай абароны — генерала дывізіі Войцеха Ярузэльскага, міністра лёгкай прамысловасці — Тадэуша Куніцкага міністра спажывецкай прамысловасці і закупкі — Станіслава Гуцву. Адначасова Сейм адклікаў — Яўгенія Ставінскага з пасады міністра лёгкай прамысловасці, Фэлікса Пісулю — з пасады міністра спажывецкай прамысловасці і закупкі і Мечыслава Леша — з пасады міністра. Сейм прыняў адрачэнне пасла Ежы Завейскага з пасады члена Рады Дзяржавы. (п)

ПЕРШАМАЙСКІ КАМІТЭТ

У Беластоку заснавана Першамайскі ваяводскі камітэт, у які ўвайшло 45 асоб — прадстаўнікоў палітычных партый, грамадскіх арганізацый, прафсаюзаў, дзяржаўных устаноў і буйных прамысловых прадпрыемстваў. Сярод членаў камітэта — першы сакратар Ваяводскага камітэта ПАРП у Беластоку А. Лапшэвіч, а таксама старшыня Прэзідыума ВРН у Беластоку С. Жміяка. Камітэт заняўся падрыхтоўкай і правядзеннем свята працоўных — Першамая ў Беластоку і Беластоцкім ваяводстве.

ЗВЫШПЛАНАВАЯ ПРАДУКЦЫЯ

Ініцыятарам даз'ездаўскага прадукцыйнага чыну на Беласточчыне быў калектыў баваўнянага камбіната ў Фастах. Сёння можам пайнараваць нашых чытачоў, што фастаўскі камбінат, ажыццяўляючы свае даз'ездаўскія абавязальствы, перавыканаў план першага квартала г.л. на 6 мільёнаў зл.

Паспяхова праходзіць ажыццяўленне даз'ездаўскага абавязальстваў таксама ў воўнапрацоўчай фабрыцы імя Сяржана. Дала яна звыш плана 10 тон пражы і звыш 20 тысяч метраў тканіны.

Беластоцкае гарбарскае прадпрыемства выпусціла звыш плана 4.600 квадратных метраў мягкай скуры. У фабрыцы металічных прылад і абсталявання ў Беластоку звышпланавая прадукцыя за 1 квартал г.л. склала 1 мільён злотых, а чыгуначнае прадпрыемства сталёвых канструкцый у Старасельцах план мінулых 3 месяцаў закрыла надбавкай у 1 мільён 600 тыс. зл.

БУДУЧЫНЯ ЧОРНАЯ БЕЛАСТОЦКАЯ

Чорная Беластоцкая, як вядома, зусім нядаўна стала горадам. З кожным аднак годам затрачвае яна сваё даўняе выкавае аблічча. Вось у раёне вуліц Траўгута, Таровай і Ліповай пачалася пабудова 12-ці асабнякоў, якіх будзе разам 43. Такім чынам у Чорнай Беластоцкай узнікну прыгожы жыллёвы мікраён.

ВЫСТАЎКА МАСТАЦТВА

Беласток нядаўна атрымаў новую невялічкую залу для выставак. Памяшчаецца яна ў браме Беластоцкай медыцынскай акадэміі. Там сваю мастацкую майстэрню меў мастак С. Рыбі. Згадзіўся ён, каб іншыя беластоцкія мастакі змясцілі ў яго майстэрні свае малюнк і такім чынам узнікла скромная галерэя мастацтва. Адкрыта яна для публікі ў нядзелю, аўторак і чацвер ад 14 да 17 гадзіны. Раім яе наведаць. Пры нагодзе інфармуем, што мастак С. Рыбі пастаянна працуе ў нашай рэдакцыі.

ПАСЛУГІ

На працягу двух апошніх гадоў на Гайнаўшчыне заснавана 230 новых пунктаў для рознага роду паслуг. Працу ў гэтых пунктах знайшло 360 асоб.

АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВА ЛЕКАРАЎ

З нагоды Дня работніка службы аховы здароўя лекарскі Дуброўскага павята прынялі абавязальствы да 10-га чэрвеня г.л. правесці лекарскі агляд усіх вучняў у павяце.

NIEDZIELA, 21.IV.

8.55 Program dnia, 9.00 TV Kurs Rolniczy: „Racjonalny dobór maszyn dla Kolek Rolniczych”. 9.35 „Przypomnamy, radzimy”. 9.45 „Puszcza Białowiecka” — film pol. 10.00 „Serce matki” — film fab. radz. 11.25 „Zamki polskie”, film. 11.45 Dziennik. 12.00 „Szpada gaskońska” — film („Przygody trzech muszkieterów”). 12.30 Koncert muzyki popularnej. 13.35 „Przemiany”. 14.05 Teatrzyk dla przedszkolaków: A. Chodorowska — „Pies z ulicy Szerokiej”. 14.45 Dla dzieci „Przyjaciele czworonożnych bohaterów”. 15.15 „Instruktaż” — felieton TV. 15.25 „Spotkanie z pisarzem” — Julian Przyboś. 15.55 Sprawozdanie sportowe. W przerwie, ok. 16.45 PKF. 17.45 Teatr Komedii Współczesnej: St. Tym — „Nie ma takiego problemu”. 18.55 „Ludzie i zdarzenia”. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 Niedzielny program rozrywkowy (Praga). 21.00 „Juana Gallo” — film fab. meks. 22.45 Niedziela Sportowa.

PONIEDZIAŁEK, 22.IV.

15.40 Program dnia, 15.45 i 22.15 Politechnika TV II roku, 16.55 Dziennik. 17.00 Dla dzieci: „Ki- no Płyś”. 17.15 Dla młodych widzów: „Zrób to sam”. 17.30 „Włodzimierz Iljicz Lenin” — film tv radz. 17.50 „Azymut”. 18.15 „Kino Krótkich Filmów”. 18.45 „Eureka”. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: M. Bułhakow — „Dni Turbiny”. 21.40 „Oddział B” — rep. filmowy. 21.55 Dziennik.

«Ніва» 21 красавіка 1968 г.
№ 16 (634) 2 стар.

WTOREK, 23.IV.

8.25 „Niebo bez krat” — film fab. rum. 9.55 Dla szkół (kl. lic.) J. U. Niemcewicz — „Powrót posta”. 10.30 Przerwa. 11.00 Dla szkół (kl. IV). „Jeden dzień w Warszawie”. 11.20 Przerwa. 11.55 Dla szkół (kl. V i VI) Język polski: „Czerwony krak”. („O miejsce wśród ludzi”). „Przyjaźń”. 12.30 i 15.00 Przypomnienie Rolnicze: „Choroby bydła”. 13.05 Przerwa. 15.45 i 22.20 Politechnika TV II roku. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla młodych widzów: „Dwa kółka”. 17.20 Dla młodych widzów: „Czym dawniej leczono” cz. II („Klub pod Smokiem”). 17.50 „Nie tylko dla pań”. 18.10 TV Kurier Warszawski. 18.25 „Oferta zawodowa”. („7 milionów młodych”). 18.40 „Giełda piosenki”. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Program studencki. 20.35 „Rok Franka W” — film dok. TVP. 21.35 „Ceni szarych komórek”. 22.00 Dziennik.

ŚRODA, 24.IV.

9.50 „Rok Franka W” — film TVP. 10.55 Dla szkół (kl. VII) Fizyka: „Praca i ciepło”. 11.25 Przerwa. 11.55 Dla szkół (kl. VIII) Fizyka: „Prad trójfazowy”. 12.25 Przerwa. 13.25 Matematyka w szkole: „Rodzaj izometrii”. 14.00 Przerwa. 15.25 Program dnia. 15.30 i 22.35 Politechnika TV I roku. 16.35 PKF. 16.45 „Telekram”. 16.55 Sprawozdanie sportowe. W przerwie, ok. 17.45 Dziennik. 18.45 „Za kierownicą”. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Rozmowy o książkach”. 20.20 „Chopin, Liszt i Brahms w Krakowie” — program słowno-muzyczny. 20.50 „Światowid”. 21.25 Studio 63: „Telepatrzydo pana Prusa” cz. II. 22.10 Dziennik.

CZWARTEK, 25.IV.

9.55 Dla szkół (kl. lic.) Język polski: „Poezja Polskiego Odrodzenia”. 10.25 Przerwa. 11.55 Dla szkół (kl. V) Historia: „W stolicy Mazowsza”. 12.25 Przerwa. 15.40 Program dnia. 15.45 i 22.35 Politechnika TV II roku. 16.25 i 23.10 Politechnika TV II roku. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla dzieci: „Ekran z bratkiem”. 18.00 „Nad Odrą i Bałtykiem”. 18.30 „Tam gdzie była Alba Regia” — film Tele-

Aru („Z kamera po świecie”). 18.45 „Berżetki i słowiki” — program muzyczny. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Nietolerancja czyli zadżumienie”. 20.35 Teatr Sensacji: A. Borkeš: „Willa pod Wiedniem”. ok. 21.45 „Refleksje”. 22.15 Dziennik.

PIĄTEK, 26.IV.

9.55 Dla szkół (kl. lic.) Magazyn aktualności „Panorama”. 10.20 „Ludzie i bestie” — film fab. radz.-niem. cz. I. 11.55 Dla szkół (kl. V) Wychowanie plastyczne: „Analiza dzieła plastycznego”. 12.25 Przerwa. 15.40 Program dnia. 15.45 i 22.40 Politechnika TV I roku. 16.55 Dziennik. 17.00 Dla dzieci: „Miś z okienka”. 17.15 „Fujarka” — film radz. 17.40 „Klub Dobrych Gospodarzy”. 18.10 TV Kurier Mazowiecki. 18.30 „Sztafeta nowości” (Moskwa). 19.15 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Konтакты”. 20.35 Teatr TV. Z. Kręzowski: „Spadkobiercy”. ok. 22.00 „Pejzaże”. 22.20 Dziennik.

SOBOTA, 27.IV.

9.05 „Ludzie i bestie” — film fab. radz.-niem. cz. II. 10.55 Dla szkół (kl. VIII) Nauka o człowieku: „Jesteś dziewczyna”. 11.25 Przerwa. 11.55 Dla szkół (kl. VI) Geografia: „Ziemia Lubuska”. 12.25 Przerwa. 15.35 Program dnia. 15.40 TV Kurs Rolniczy: „Zbiór zbóż kombajnami”. 16.15 „Gimnastyka artystyczna” („Wychowanie fizyczne naszych dzieci”). 16.25 Program Tygodnia. 16.50 Dziennik. 17.00 Dla młodych widzów: „Konkurs pięciu milionów”. 18.05 „Spotkania z przyrodą”. 18.30 „Tele-Echo”. 19.20 Dobranoc. 19.30 „Monitor”. 20.10 „Chłopcy z naszych stron”. 21.10 Dziennik. 21.25 Wiadomości Sportowe. 21.35 „Tajemnice Hollywood” — film fab. USA. 22.50 Filmowy program rozrywkowy.

Piątek, 19 kwietnia

8.00 „Rok 18-ty”. Film. 14.45 Nowiny. 14.50 Program dnia. 14.55 Język angielski dla przedszkolaków. 15.15 Teatr Noweli Muzycznej. 16.00 „Dzień jutrzejszy naszej republiki”. 16.20 „Ja z 60-tych”. 17.15 Klub Filmowy. 18.15 Sztafeta Nowin. 19.15 Program oświatowy. 19.30 „Kot morski”. Film. 20.45 „5+2”. 21.20 Na dobranoc.

Sobota, 20 kwietnia
6.55 Program dnia. 7.00 Gimnastyka. 7.45 Dziennik. 8.00 Dla studentów. 9.30 Dla uczniów szkół technicznych. 11.00 Język angielski dla przedszkolaków. 11.30 „Reportaż sobotni”. 12.00 Uniwersytet wiedzy pedagogicznej. 12.30 W eterze — „Młodzież”. 13.00 Hokej: „Spartak (M) — „Dynamo” (M). 15.15 TV barwna. 16.50 „Kartki z kalendarza muzycznego”. 17.05 „Dla każdego coś miłego”. 18.00 Koncert orkiestry estradowej. 18.30 „Czas” 19.00 „Pieśni o Leninie”. 19.15 Almanach TV. 20.25 Śpiewa Tito Gobi. 21.30 Program dnia. 21.35 Sala tańców.

Niedziela, 21 kwietnia
6.55 Program dnia. 7.00 Gimnastyka. 7.15 „Budzik”. 7.45 Dziennik. 8.00 „Kierunek — socjalizm”. 8.35 „Prosty jak prawda”. 9.00 Dla młodzieży. 10.00 „Nieśmiertelny obraz”. 10.30 „TV atlas narodów ZSRR”. 11.00 Dla żołnierzy. 11.30 Sztafeta Muzyczna. 11.40 „Po raz pierwszy do pierwszej klasy”. Film. TV. 11.55 „Lenin w Polsce”. Film. 13.30 Program rozrywkowy dla uczniów. 14.10 „Białe i czarne”. 14.30 Koncert Państwowej Kapeli Chóralnej BSR. 15.00 Piłka nożna: „Dynamo” (Mińsk) — „Pachtakor” (Taszkient). 16.45 „Umowa przyjaciół”. 17.00 Final mistrzostw ZSRR w gimnastyce artystycznej. 18.30 „Siedem dni”. 19.15 Wieczerza. 20.00 Program rozrywkowy z Pragi. 21.00 Tylko fakty.

АНДРЭЙ ВАНГІН

Ад 1946 года жыве і працуе ў Гданьску Андрэй Вангін (псеўданім А. Блажэвіч). Быў ён у дваццатых гадах удзельнікам тэатральнай групы аб'язнога тэатра У. І. Галубка. Гэты тэатр абелугоўваў насельніцтва раённых цэнтраў і вёсак Савецкай Беларусі. Адным з найбольш таленавітых артыстаў аб'язнога тэатра быў Андрэй Вангін.

Тэкст і фота М. Хмялеўскі

ПРАЎДА АБ ГУРТКУ ЗМВ У ДЗЯНІСКАХ

Пісьмо, якое ніжэй прыводзім, не прыйшло ў рэдакцыю. Журналіст знайшоў яго ў Павятовым праўленні ЗМВ у Бельску. Не ведаем ні імя, ні прозьвішча яго аўтара. Адно толькі вядома, што гэта член ЗМВ, вучаніца адной з сярэдніх школ Бельска, а родам сама праўдападобна з Дзяніска. Зрэшты, прачытайце і ацаніце самі.

«Моладзь вёскі Дзяніскі аб'яднаная ў вясковым гуртку ЗМВ умела разязвае праблемы культурнага жыцця. Гурток, міма што існуе толькі ад ліпеня 1967 г., можа ўжо пахваліцца дасягненнямі.

Пачынаючы рэалізацыю апрацаванага

плана працы гуртка ЗМВ, моладзь прыступіла да генеральнага рамонту мясцовай святліцы — адзінага месца, дзе вядзецца культурнае жыццё. Ставячы перад сабой так важнае і цяжкае заданне, моладзь разлічвала хаця на мінімальную дапамогу з боку ГРН у Храбалах. ГРН ашукала надзеі моладзі. Нягледзячы на тое моладзь не заламалася і за ўсякую цану рашыла выканаць сваё заданне. Амаль ад кожнага жыхара вёскі сабралі грошы і так прыступілі да працы.

У гарацы для вёскі час, г.зн. у часе жніў, моладзь цэлы дзень працавала на полі, а вечарам збіралася і выконвала ремонт, часам нават да другой гадзіны ўночы. Часта і ў дзень хто-небудзь вымушаны быў пакідаць у полі працу, каб паехаць у Бельск і купіць фарбу ці пільнэвую пліту.

Пасля месячнай штодзённай саліднай працы моладзь закончыла рэалізацыю свайго першага «задання». Удалося! Святліца была адрамантавана... Некаторыя жыхары вёскі проста не маглі паверыць, што гэтку працу выканала моладзь, такая, як гавораць, распушчаная і несамастойная. Моладзь з Дзяніска даказала, што гэта няпраўда, і што ўсё можна зрабіць, калі б толькі была ахвота і зразуменне з боку старэйшых жыхараў вёскі...

Да адноўленай святліцы прынесена тэлевізар, павешана фіранкі, сцэнтазету, карціны. Усё гэта стварыла эстэтычны выгляд унутры памяшкання. Жыхары вёскі маглі аглядаць вячэрнія тэлевізійныя перадачы, а моладзь узбагаціць свой рэпертуар у галіне польскай і савецкай песні...

А. К.

(Працяг са стар. 1)

рознага тыпу агляды і конкурсы. Ёсць іх многа кожны год. Конкурсы і агляды прыцягваюць моладзь да мастацкай працы, дапамагаюць павышаць узровень мастацкіх выступленняў.

Успомненая цесная сувязь выступленняў амаатарскіх гурткоў з вясковымі гульнямі мае дваікае значэнне. Па-першае, уводзіць у вясковыя гульні нейкі лад, парадак, арганізаванасць. І гэта добра. Па-другое, аднак, амаатарскія гурткі праз гэта самае значна абніжаюць свой узровень, затрачваюць свой мастацкі змест на кошт звычайнай вясковай забавы. Гурткі ідуць такім чынам па лініі найменшага супраціўлення. Мастацкія выступленні амаатарскіх гурткоў часцей за ўсё пазбаўлены большых мастацкіх амбіцый, пераважаюць драматычныя гурткі, якія, як вядома, арганізаваць значна лягчэй, чым-сьці харавыя гурткі, ці тым больш інструментальныя. Так, напрыклад, у Бельскім павеце на 45 дзейнічаючых там гурткоў аж 39 гурткоў драматычных.

Падсумоўваючы, трэба сказаць, што мастацкі амаатарскі рух на вёсцы з'яўляецца своеасаблівым скрыжаваннем уздзеяння на вёску: з аднаго боку ўстаноў пакліканых да пашырэння культуры на вёсцы, а з другога — традыцыйных звычаяў і звычак. У скрыжаванні гэтым шмат добрага але шмат і дрэннага. Добрае тое, што рух гэты ўсё ж такі развіваецца, дрэннае — што стаіць ён часта на надта нізкім узроўні, а часам нават, як мы ўжо казалі, з'яўляецца проста неабходным з фармальнага боку дадаткам да звычайнай вясковай забавы. Дрэнна і тое, што амаатарскія гурткі не навіязваюць непасрэдна да мясцовай народнай традыцыі. Прыемным выключэннем з'яўляецца гурток у вёсцы Паўлы, Бельскага павета, які ў свой час выкарыстаў на сцэне мясцовы вясельны фальклор. Гэтая заслугоўваючая на пахвалу і падтрымку ініцыятыва не знайшла аднак прадаўжальнікаў. У вясковых гуртках пераважаюць п'есы, часта не найлепшай якасці.

Уладзімір Паўлючук

(Працяг са стар. 1)

не бачыць справы пабудовы школьных памяшканняў першапланавай. Факт гэта ж ясны, апрача іншых, што калі пабудуецца ў данай вёсцы чынам памяшканне настаўніку, можна будзе будаваць і школу, але калі наадварот, дык з пабудовай памяшкання будзе цяжка. Адчуваецца таксама, што і ваяводства і паветы не маюць рэальных планаў пабудовы памяшканняў. Рэальным з'яўляецца толькі тое, што ў плане, а па-за планам? Памятаю выступленні дырэктара Будаўлянага тэхнікума ў Беластоку, тав. Лянгевіча, які некалькі год назад выступаў з прапановай, каб выкарыстоўваць вучнёў будаўляных школ да будаўляных прац. У Варшаўскім гэтым вучні будуюць дамы настаўнікам, у нас разглядаецца гэтую прапанову. Падазраваць можна, што ў Вар-

ДАМЫ НАСТАЎНІКАМ

шаўскім маглі даведацца аб гэтай ініцыятыве ад нас, але розніца ў тым, што яны ўявілі яе ў чыні.

Адношу ўражанне, што адміністрацыйныя ўлады ўсё лічаць найважнейшай справай школьныя памяшканні, а памяшканнямі для настаўнікаў перш за ўсё займаюцца прафсаюзныя арганізацыі. Ці ж сапраўды не здаюць сабе справы, што настаўнік новай школы павінен таксама сам жыць па-новаму? Ці не варта падумаць і аб тым, што добрае памяшканне настаўніку ўстабілізуе кадры нават у найбольш адлеглых школах?

Справа хуткай пабудовы школьных памяшканняў патрабуе не толькі прыхільнасці, але, як кожная новая справа, і пэўнай рызыкі.

А. Карпюк

Serce na dłoni

Гэта выдатная кніжка беларускага празаіка Івана Шамякіна, якая днямі паявілася на нашым кніжным рынку. Пераклаў яе вельмі добра на польскую мову Леан Сусід.

«Сэрца на далоні» — кніжка, якой немагчыма не прачытаць. Паказана ў ёй барацьба старога з новым, чалавечнасці з подласцю, добра са злом.

Кніжку падрыхтавала выдавецтва «Ксёняжка і Ведза», надрукавана яе ў тыгражы 5 тысяч экз. Цана — 35 зл.

(ся)

СЛОВАМ І ПЕСНЯЙ

Эстрада ў наш час — адно з самых рухомах аператыўных і дзейных сродкаў выхавання. Яна непасрэдна ўздзейнічае на гледача сваім добрым жартам і гумарам, шчырай песняй, усхваляваным вершам. Раней Гайнаўскі аддзел БГКТ меў вялікі харавы калектыў. Пасля ператварыўся ён у невялікую 15-асабовую эстраду. Яна мае ўжо вялікія дасягненні. Выступае

параўнальна часта ў вёсках і мястэчках і заўсёды карыстаецца ў беларускіх асяроддзях заслужаным поспехам.

А цяпер коратка скажам аб членах эстрады.

Харавая група пры акампаніямента мастацкага кіраўніка Віталіса Макаца прыгожа спявае беларускія, рускія, украінскія і польскія песні. Тут адчу-

Канферансье — Сяргей Сац.

Мастацкі кіраўнік эстрады — Віталіс Макац.

Квартэт эстрады.

ваецца вялікую зладжанасць, любоў да песні, адданасць сваёй справе. Жаноная харавая група пасля кожнай песні атрымлівае вялікія апладысменты. Таксама моцна апладзіруюць дуэту: Надзі Раманюк і Ані Сухадолы і квартэту: Надзі Кандрацюк, Любе Кунтэль, Іне Мартынюк і Ніне Залуска. Усе яны валодаюць прыемнымі галасамі, добра трымаюцца на сцэне.

Музычнае трыо: Віталіс Макац — акардэаніст, Міша Піўнік — электрагітара і Янка Саўчук — барабашчык, вылучаецца высокім майстэрствам і темпераментам. Цёпла прыймаюць гледачы гумарыстычную сцэнку пад загалоўкам «Ідэальная жонка».

Вялікую ролю адыгрывае ў Гайнаўскай эстрадзе БГКТ канферансье — Сяргей Сац. Сваім дасціпным, вострым, сакавітым гумарам на беларускай мове надае канцэртаў эстрады нацыянальны каларыт. Ён валодае ўменнем навізаць кантакт з глядзельнай залай, а гэта вельмі ж важнае.

Паводле мастацкага ўзроўню гайнаўскую эстраду можна параўноўваць да эстрады ГП, тым больш, што ёсць шмат у ёй нумараў, якія выконваюцца нават з большым майстэрствам.

Тэкст і фота
М. Хмялеўскі

КАНДИДАТАМ

У ПРАФЕСІЯНАЛЬНЫХ ШКОЛЫ

ПРАЧЫТАЙ, ПАДУМАЙ ВЫБЯРЫ!

Цэлы год прыходзяць пісьмы ў Рэдакцыю з пытаннямі аб рознага тыпу школах. У гэтым годзе хочам дапамагчы некаторым з вас, падаючы інфармацыю аб прафесіянальных школах, якія існуюць перш за ўсё ў Беларускай ваяводстве. Адначасова абіраем аднаго з вас на кожнае ваша пісьмо ў справах выбару школы ці прафесіі і падамо адрасы школ, якія Вас цікавяць. Чакаем на пісьмы!

Інфармуем, што маем дакладны спісак прафесіянальных школ для моладзі, якая закончыла:

- szkołę podstawową
- IX klasę Liceum ogólnokształcącego
- zasadniczą szkołę zawodową
- zasadniczą szkołę rolniczą
- zasadniczą szkołę mechanizacji rolnictwa
- zasadniczą szkołę ogrodniczą
- szkołę przysposobienia rolniczego

Раім таксама, каб тыя, хто мае пэўныя сумненні адносна выбару прафесіі або канфлікт між пажаданнямі бацькоў і сваімі ўласнымі, звярнуліся да:

Psychologicznych Poradni Zawodowych
Okręgowa poradnia — Białystok, ul. Warszawska 63.
Powiatowe poradnie — Bielsk-Podlaski, Łomża, Mońki.

ZASADNICZE SZKOŁY ROLNICZE

Ostrołęka, pow. Siemiatycze. Z.S. Rolnicza — internat. (Rolnik).

Rudka, pow. Bielsk-Podl. Z.S. Rachunkowości Rolnej — internat. (Pracownik administracyjno-biuroowy).

Suwałki, ul. T. Kościuszki. Z.S. Ogrodnicza — internat. (Ogrodnik).

ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE

Białystok: ul. Stenimska 47. Z.S. Budowlana — internat. (Betoniarka — zbrojarz, murarz, monter wewnętrznych instalacji budowlanych, blacharz, malarz budowlany); ul. Sosnowa 64a. Z.S. Zawodowa — internat. (Frezer, ślusarz-mechanik, tokarz, stolarz, kowal, mechanik pojazdów samochodowych); ul. Nowotki 1. Z.S. Zawodowa CZSP — internat. (Fryzjer, optyk okularowy, elektromechanik, introligator); ul. A. Grotkera 9. Z.S. Elektryczna. (elektromonter, monter urządzeń telekomunikacyjnych, elektroenergetyk); ul. A. Mickiewicza 43. Z.S. Włókiennicza — internat. (Tkacz, przędzacz wełny zgrzebnej); ul. 1 Maja 11/4. Z.S. Gastronomiczna — internat. (Kucharz, kelner, piekarz);

Bielsk-Podlaski, ul. Szkolna 12. Z.S. Zawodowa — internat. (Mechanik maszyn rolniczych, elektromonter);

Choroszcz, ul. A. Mickiewicza 28, pow. Białystok. Z.S. Budowlana — internat. (Stolarz, cieśla);

Hajnówka, ul. 1 Maja 17/19. Z.S. Zawodowa — internat. (Stolarz, ślusarz-mechanik, tokarz, elektroenergetyk);

Michałowo, ul. Grójecka 21 pow. Białystok, Z.S. Mechanizacji Rolnictwa — internat. (Mechanik maszyn rolniczych, ślusarz-mechanik);

Siemiatycze, ul. T. Kościuszki 42. Z.S. Handlowa. (Sprzedawca);

Sokołka, ul. 22 lipca 17. Z.S. Zawodowa — internat. (Kowal, ślusarz-mechanik, tokarz);

У наступным нумары тэхнікумы Беларускай ваяводства.

Трусагадоўля ў нашай краіне ў апошніх гадах вельмі развіваецца. Хопіць сказаць, што калі ў 1961 годзе скуплена толькі 1.011 тон, дык у мінулым годзе — 17 тыс. тон трусцоў. Планы на гэты год яшчэ большыя.

Каб выканаць гэты план, неабходна весці адпаведную прапаганду і распаўсюджванне трусагадоўлі. Асноўная роля ў гэтым трусцоў прыпадае прадпрыемствам вясковага гандлю (ГС-ы і ПЗГС-ы).

Вялікія надзеі ў гэтай галіне ў школьнай моладзі. Разыходзіцца пра тое, каб іменна школьную моладзь, перш за ўсё на вёсцы, заахваціць да гадоўлі трусцоў. Цэнтральным уладам залежыць на развіцці трусагадоўлі ў Беларускай ваяводстве. У гэтай справе неабходным з'яўляецца зацікаўленне гарцэраў і вучнёўскіх спудзельняў. У прапаганды трусагадоўлі павінны адыграць сваю ролю «фоташэражы», якія ў паразуменні з Міністэрствам асветы атрымае кожны павет (па 3 камплекты), а якія будуць папулярызаваць у школах гадоўлю трусцоў. Прадбачаецца таксама выдаць адпаведныя плакаты, выдавецтвы, паштовыя маркі, фільм і інструктажную кніжку.

Адным з найбольш істотных элементаў заахваджаючых да трусагадоўлі з'яўляецца павышэнне цаны скупу трусцоў, якая абавязвае ад 1 сакавіка гэтага года. Цана трусцоў I гатунку, г. зн. больш чым 3,5 кг павысілася (трусцоў, каляровых) з 23 да 25 зл. за 1 кг, а трусцоў белых — з 24 да 27 зл. Адпаведна гатунка II (вага ад 2,5 да 3,5 кг) — з 20 да 22 зл. і з 21 да 24 зл., урэшце III гатунка (вага менш чым 2,5 кг) з 16 да 18 зл. і з 17 да 20 зл. за кілаграм. Цана трусцоў ангорскіх, без разліку на гатунка, павышана з 16 да 19 зл. за кілаграм.

Вельмі заахвачаем. (ак)

Швачка Марыя Міруць у гарадоцкай трыкатажцы працуе ўжо 10 год. Зараз шые світры «гольфы» для дзяўчат.

ГАРАДОЦКАЯ ТРЫКАТАЖКА

Гарадок вырас, па-праўдзе, на тэкстыльнай прамысловасці. Да вайны ў Гарадку існавала аж 7 тэкстыльных фабрык.

Пасля вайны з гарадоцкіх фабрык засталіся разваліны і попел. У 1945 годзе рабочыя самастойна адрамантавалі некалькі машын і пачалі прадукцыю. Выпускарлі ўсё, на што знаходзілі сыравіну: пледы, палатно, коўдры, а нават цвікі і ланцугі.

— У 1958 годзе ў нашай фабрыцы працавала ледзь 38 чалавек, — гаворыць кіраўнік гарадоцкай трыкатажкі

Кіраўнік гарадоцкай трыкатажкі Анатоль Кандрусік і загадчыца змены, майстар Станіслава Жукоўская.

А. Кандрусік. — Прадукцыя неапраўдала сябе, была не рэнтабельная, мала якасная і не знаходзілася пакупнікам.

Іду паглядзець прадукцыю. Дзень вясенні, сонечны. Фабрычныя цэхі раскінуты ў некалькі будынках. Прасторныя яны і светлыя. У сонечных праменнях ярка зіхацяць шматлікія колеры: белы, жоўты, чырвоны, сіні, блакітны. Гэта горбы блузак, світраў — гэтых наймаднейшых з «гольфамі» — рубашак, розных трусікаў і іншай бялізны. Усё гэта, як жывое, праходзіць з рук у рукі, аж урэшце прымае форму, якую бачым у магазінах, якую носім на сабе. Разам 3 мільёны 800 тыс. штук у год.

За машынамі — жанчыны, пераважна маладыя. Сярэдні ўзрост калектыву гарадоцкай трыкатажкі — 26—28 год. Жанчыны тут царствуюць. Іх звыш 90 працэнтаў. Прышлі з Гарадка і навакольных вёсак. Хутка навучыліся прафесіі. Сядзяць за машынамі ў белых фартурах. Кіраўнік іх хваліць — што працавітыя, што дысцыплінаваныя.

Антаніна Крысюк, якой зараз 53 гады, у тэкстыльнай прамысловасці Гарадка працавала яшчэ да вайны.

Яны хваліць кіраўніка — што сардэчна да іх адносіцца, што ахвотна слухае іх клопатаў і стараецца дапамагчы ў бядзе. Разам калектыву гарадоцкай трыкатажкі налічвае звыш 300 асоб. У недалёкай будучыні гэты лік падвоіцца.

— Як вам працуеца? — пытаю. Работніцы, быццам змовіліся, паўтараюць адзіны і той жа адказ: «А што нам, цёпла і спакойна, работа чыстая, няма чаго наракаць».

Прадукцыя гарадоцкай трыкатажкі трапляе да 190 гандлёвых арганізацый, найбольш у Катавіцы, Вроцлаў, Гданьск, Варшаву, Познань, найменш, на жаль, у Беларусі і Беларускае ваяводства. У мінулыя гады шмат выпускалі на экспарт у Савецкі Саюз. У Гарадку робяць баваўняны трыкатаж. Ён танны і таму знаходзіць многа пакупнікоў. Клопату са збытам свайго тавару гарадоцкая трыкатажка не мае.

В. Рудыч
фота аўтара

II. БЕЛАРУСЬ У БАРАЦЬБЕ СУПРАЦЬ НЯМЕЦКІХ ЗАХОПНІКАЎ. УТВАРЭННЕ БССР.

Сацыялістычнае будаўніцтва ў Беларусі, як і ва ўсёй Краіне Саветаў, было загамавана нашэсцем нямецкіх войск. У лютым 1918 года яны захапілі Прыбалтыку, частку Украіны і Беларусі.

Камуністычная партыя і Савецкі ўрад заклікалі працоўных да ахвярнага барацьбы са смяротным ворагам маладой Краіны Саветаў. У адказ на заклік рабочыя і сяляне Беларусі ўступалі ў рады Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, якая фармавалася ў ходзе барацьбы з захопнікам, або ішлі ў партызанскія атрады, каб змагацца на тылах ворага. У выніку гераічнай барацьбы Чырвонай Арміі і партызан наступленне нямецкіх войск было спынена. Паміж Германіяй і Савецкай Расіяй было падпісана ў Брэсце мірнае пагадненне. Яно было цяжкім для Краіны Саветаў, але давала магчымасць ёй сабраць сілы для далейшай барацьбы з захопнікам.

На акупаванай частцы беларускіх зямель нямецкія захопнікі аднавілі ўладу памешчыкаў і капіталістаў, грабілі гарады і вёскі, вывозілі ў Нямеччыну тысячы беларусаў на прымусовыя работы, учынялі крывавае расправы над мірным насельніцтвам. Але ніякім тэрорам не змаглі яны пакарыць беларускі народ.

Ад пачатку акупацыі на занятай немцамі тэрыторыі Беларусі разгарнулі сваю дзейнасць шматлікія падпольныя барацьбіцкія арганізацыі. Яны сталі арганізатарамі і кіраўнікамі партызанскага руху. Ён ахапіў усе запалоненыя немцамі беларускія землі. У адным толькі Полацкім паве-

це дзейнічала ў партызанскіх атрадах каля 13 тысяч чалавек. На Палессі змагалася каля 15 тысяч партызан. Яны ўзрывалі чыгункі і масты, знішчалі нямецкіх афіцэраў і салдат, адбівалі палоннікаў і арыштаваных. У гарадах баставалі рабочыя, па вёсках сяляне грамілі карныя нямецкія атрады. Барацьба супраць захопнікаў стала ўсенароднай.

У лістападзе 1918 года ў Германіі адбылася рэвалюцыя.

У гэтым жа часе Чырвоная Армія распачала контрнаступленне супраць нямецкіх захопнікаў. Пад ударамі савецкіх армій і партызанскіх атрадаў адступленне ворага хутка ператварылася ў панічны ўцёк.

10 снежня 1918 года быў вызвалены Мінск, а да канца снежня ачышчана была ад захопнікаў амаль уся Беларусь. На вызваленай беларускай зямлі адбудоўвалася Савецкая ўлада.

30—31 снежня 1918 года ў Смаленску адбыўся Першы з'езд Камуністычнай партыі Беларусі. Ён выбраў Цэнтральнае бюро КПБ пад старшынствам А. Ф. Мяснікова. З'езд зацвердзіў склад Часовага рэвалюцыйнага рабоча-сялянскага ўрада Беларусі на чале з Д. Жылуновічам.

1 студзеня 1919 года ўрад Беларусі ў сваім Маніфесте абвясціў усяму свету аб утварэнні беларускай дзяржавы — Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі са сталіцай у горадзе Мінску. Здзейснілася адвечная мара беларускага працоўнага люду аб пабудове вольнага ад сацыяльнага і нацыянальнага прыгнёту грамадства.

У атмасферы вялікай радасці і ўсенароднага ўздыму пачалася ва ўсёй Беларусі падрыхтоўка да Першага Усебеларускага з'езда Саветаў. З'езд адбыўся 2—4 лютага 1919 го-

Д. ВАРАБЕЙ Д. РАМАНЮК

МІР

НАМ ПАТРЭБ

ХРЭСТАМАТЫЯ ДЛЯ VI КЛ.

ПЛАН ПРАЦЫ НА IV КВАРТАЛ:

21 красавіка: Васіль Хомчанка «Ленінскія яблыні»; 28 красавіка: Янка Купала «А мы сабе сеем і сем...»; 5 мая: Віталі Вольскі «Навальніца»; 12 мая: Алаіза Пашкевіч (Цётка) «Мой сад»; 19—26 мая: Валерыян Ляшэвіч «Знаходка»; 2 чэрвеня: Мікола Хведаровіч «Новы дзень»; 9 чэрвеня: Януш Рошка «Маніфест»; 16 чэрвеня: Ніл Плевіч «Сябры ў паходзе».

ЛЕНІНСКІЯ ЯБЛЫНІ

Летась я быў у Польшчы. У вёсцы недалёка ад Кракава да нас падышла дзяўчынка з поўным кошыкам яблыкаў.

— Частуйцеся, — сказала яна і паставіла кошык на капот машыны. — Смачныя яблыкі.

Яблыкі былі сакоўныя, на сонцы прасвечваліся мёдам.

Мы пахвалілі дзяўчынку за яе яблыкі, і яна ажно ззяла ад радасці.

— Гэта яблыкі ленінскія, — сказала дзяўчынка.

— Ленінскія?

— Ага. З ленінскіх яблынь.

Пра гісторыю ленінскіх яблынь расказаў нам шафёр нашай «Волгі» таварыш Адам.

Больш як пяцьдзесят год назад у гэтым краі жыў Ленін. Ён любіў хадзіць у горы. Надзе, бывала, рукзак* за плечы, шыракаполы капялюш, кій у рукі і пайшоў на ўвесь дзень.

Аднойчы ў горы накіравалася цэлая кампанія. Быў у той кампаніі і хлопчык Стась, сын мясцовага доктара. Вясёлая была гэта прагулка. Расказвалі смешныя гісторыі, спявалі.

На адной паляныцы спыніліся на адпачынак. Паскідалі рукзакі, нацягалі ламачча і распалілі вогнішча. На абрус кожны выклаў свае прыпасы.

— Таварышы, частуйцеся: вельмі смачныя яблыкі, — сказаў Ленін. — Іх прывёз мне адзін чалавек з Украіны.

Але ўсім па цэламу яблыку не хапала, і Ленін парэзаў іх напалам. А калі рэзаў, то на абрус з яблыкаў высыпалася некалькі зарнятак.

Ленін сабраў зарняткі, патрос іх на далоні, сказаў:

— Давайце пасадзім гэтыя зарняткі. Няхай вырастуць з іх яблыні.

Усім гэта спадабалася, і раней другіх

аб'явіўся памочнікам Стась. Хлопчык выкопаў ножыкам ямачкі, а Ленін клаў туды зарняткі і засыпаў зямлёй. Па некалькі ў адну ямачку. А потым Стась набраў з раўчука дзве біклагі вады і выліў у ямачкі.

— Абавязкова вырастуць нашы яблыні, — сказаў Ленін. — І ты, Стась, дачакайся з іх яблыкаў. Так, Стась?

— Я іх у сад перанясусь, — адказаў Стась. — Прышчаплю. Я на садоўніка буду вучыцца.

— Правільна, Стась, — пахваліў Ленін. — Садоўнік — гэта выдатная прафесія на зямлі.

Людзі адпачылі, падняліся і пайшлі далей. Ніхто, акрамя Стася, на тую паліну больш не прыходзіў.

Зарняткі прараслі, спачатку праклюнуліся з зямлі бураватыя лісцікі, а потым пацягнуліся ўгору сцяблінкі, зялёныя і кволыя, як траўка. І пайшлі ў рост, сталі набіраць вышыню і сілу шэстых пасаджаных Леніным яблынек.

Праз два гады Стась перасадзіў іх у свой сад, а калі яны падужэлі, падраслі, прышчапіў. З шасці яблынек прыжылося чатыры.

Вырас Стась, стаў студэнтам сельскагаспадарчай акадэміі, выраслі і далі першыя багаты ўраджай яблыні. Стась частаваў людзей яблыкамі і расказаваў іх гісторыю. Людзі бралі з тых яблынь у свае сады на прышчэпкі парасткі і называлі іх ленінскімі.

Прайшло з той пары больш паловы стагоддзя. Тыя чатыры яблыні ўжо засохлі. Але яны далі жыццё многім іншым яблыням. І калі людзі ў тым краі частуюць яблыкамі, то з гонарам гавораць:

— Гэта з ленінскіх яблынь. Іх Ленін садзіў.

Вось і нас, гасцей з Савецкай краіны, прыгожыя дзяўчынка пачаставала ленінскімі яблыкамі.

Тры яблыкі я прывёз дамоў. Выбраў з іх зарняткі і вясной пасаджу пад сваім акном. А калі вырастуць, назову яблыні ленінскімі і буду расказваць людзям іх гісторыю.

Васіль Хомчанка

1. Растлумачце сэнс загалова.

2. Аб чым сведчыць той факт, што назва ленінскіх яблыкаў захавалася да сённяшняга дня.

Слоўнік

Рукзак — падарожная торба, якую носяць за плячыма.

* * *

Ад ленінскай навукі мацнеюць розум і рукі.

Ленін не загінуў, ён справу народу пакінуў.

СІЛАСЫ

Сельскагаспадарчыя гурткі Беластоцкага ваяводства на працягу 4-рох апошніх год за парадаў грамадскіх аграномаў пабудавалі 17.390 бетонных ям для сіласавання корму.

Аказваецца, аднак, што не ўсе ямы былі выкарыстаны згодна з прызначэннем. Многія гаспадары пераўтварылі сіласныя ямы проста ў паграбы. Перахоўвалі ў іх бульбу і іншую агародні-

У апошнім часе Прэзідыум ПРН у Сямяцічах прысвядзіў многа часу сельскагаспадарчым справам. Перш за ўсё была аналізавана справа дзейнасці сельскагаспадарчых гурткоў, працы агра- і заагэнічнай службы, а таксама справы звязаныя з вапнаваннем і ўгнаеннем глебы.

Сцвярджаючы недахопы ў дзейнасці сельгасгурткоў Прэзідыум указаў Паятоваму саюзу сельскагаспадарчых гурткоў (ПЗКР), каб пабольшыў лічбу кантроляў у галіне фінансавай гаспадаркі гурткоў, а таксама ўласцівай кансервацыі і эксплуатацыі сельгасмашын.

Аналізуючы працу агра- і заагэнічнай службы была звернута, перш за ўсё, увага на справу стабілізацыі кадры ў сельскай гаспадарцы. Прэзідыум абавязаў Агдзел ральніцтва і лясніцтва, а таксама ПЗКР да перааналізавання прыдатнасці сельскагаспадарчай службы, а таксама да навіязання больш цеснага супрацоўніцтва з сельскагаспадарчым тэхнікумам у Чартаве ў галіне падборкі кадры маладых тэхнікаў. Апрача таго выпэй указаныя ўстановы апрацоўваць праграму шкалення сель-

У СЯМЯЦІЦКІМ ПРЭЗІДЫУМЕ ПРН

скагаспадарчай службы ў галіне рэалізацыі цяперашніх і будучых заданняў, указаных агульнай палітыкай партыі і ўрада.

Асноўная ўвага была звернута аднак на **проблему вапнавання і ўгнаення глеб**. Прэзідыум прыняў шмат пачынанняў адносна рэалізацыі праграмы ўгнаення глеб прынятай 14 жніўня 1967 г. І так, у сувязі з тым, што на тэрыторыі некаторых ГРН Сямяціцкага павета будзе ўведзены абавязак ўгнаення, указана паасобным рэсортам на правадзенне падрыхтоўчай працы. Будзе яна, між іншым, заключацца ў правядзенні распазнання сярод паасобных гаспадароў, якія дозы ўгнаення яны прымяняюць зараз і рабіць спіскі гаспадароў. Апрача таго ў кожнай вёсцы будуць выдзелены па дзве гаспадаркі для доследаў у галіне прымянення высокіх доз угнаення.

А. К.

ну. Асабліва многа гаспадароў рабіла так у Гайнаўскім, Дуброўскім, Сакольскім і ў некаторых раёнах Беластоцкага і Граеўскага паветаў.

Аграномам гавораць яны, што не маюць чаго сіласаваць. І сапраўды, у гэтых раёнах Беластоцкіны мала вырошчваюць буракоў і кукурузы. Гэтыя расліны пакуль што з'яўляюцца асновай для закладкі сіласаў.

Зараз сельскагаспадарчыя гурткі і грамадскія аграномы атрымалі заданне, каб навучыць сялян сіласаваць іншыя расліны, перш за ўсё асеннія паплёны і трэці пакос сена. На 1968—70 гады апрацавана дакладны план арганізацыйна-прапагандысцкай дзейнасці ў гэтай галіне. Можна тады спадзявацца, што ва ўсім ваяводстве бетонныя сіласныя ямы будуць выкарыстаны згодна з іх прызначэннем, а сялянам прыбудзе дадатковы каштоўны корм для жывёлы.

(вр)

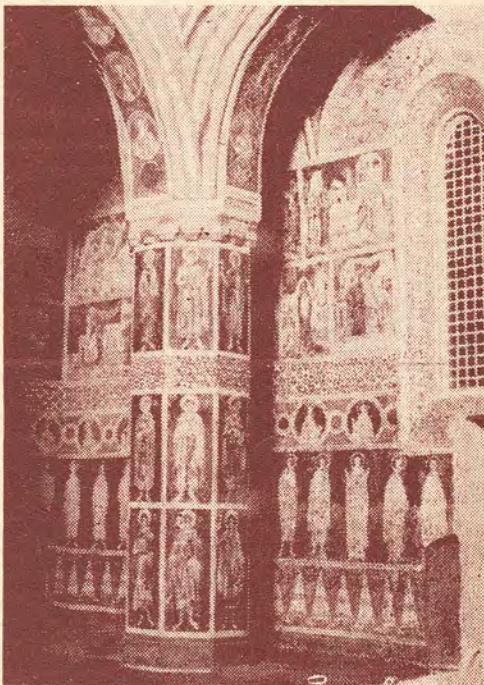
СПРАВЫ СУПРАЦЬПАЖАРНАЙ АХОВЫ

Справы супрацьпажарнай аховы належаць у нас да вечных тэм і праблемаў. Звязана гэта, па-першае, з існаваннем драўляных і салмаю крытых вёсак; па-другое, з існаваннем вялікіх лясных масіваў і, па-трэцяе, з усё яшчэ нізкай свядомасцю нашага грамадства. Падсумаваннем гэтага пераліку можа быць сцвярджанне адносна прымітунай тэхнікі, якой дыспануюць нашы пажарнікі.

Найважнейшая тут першая справа, г.зн. саламяныя стрэхі нашых хат. Няма той вясны ці лета, каб не гарэлі цэлыя вёскі. Прычыны розныя — іскры з коміна, іскры з трактара, запалкі ў руках дзяцей, папяросы ў зубях п'яніц і т.д. Усё гэта так, усё гэта праўда, і трэба змагацца з лёгкадумнасцю.

Найлепшым выйсцем з'яўляюцца мураваныя дамы і будынкі. Ёсць вялікія цяжкасці з будаўнічымі матэрыяламі, але адначасова ёсць магчымасці вырабляць гэтыя матэрыялы сваім гаспадарскім спосабам — чарапіцу, пустакі, нават цэглу. У некаторых сельскагаспадарчых гуртках думуюць аб арганізацыі гаспадарскіх калектываў для вырабу будаўнічых матэрыялаў. Ёсць цэмент, ёсць пясок, ёсць адпаведная тэхніка, якую можна пазычыць у ГС-е або ў ПЗКР. Варта аб тым падумаць у сувязі з набліжэннем будаўнічага сезона.

(ся)

Слаўная супрасльская царква з пачатку XVI стагоддзя (1511 год) была знішчана немцамі ў канцы вайны ў час адступлення гітлераўцаў. Удалося захаваць каля 30-ці бяспэнных фрэскаў, якія закансервавана вялікім намаганнем. Выстаўка іх адбудзецца ў Беластоку ў адноўленым музеі ў Ратушы.

Побач з захаванымі фрэскамі стане макета царквы вышыняй 2 метры, выкананая мастаком Юзэфам Латоўскім. Знешні і ўнутраны выгляд, малюнк, колеры, адпавядаюць фактычнаму становішчу, якое было сапраўды ў царкве.

На якой падставе мастак рэканструяваў усё гэта?

Гаворыць Юзэф Латоўскі:

— Падставай для мяне былі:

1) уласнаручна вымераныя фундаменты царквы, якія захаваліся дагэтуль,

2) планы ваяводскага кансерватара,

3) здымкі царквы, звонку і знутры, са збораў кансерватара і прыватных, у ліку каля 50-ці штук,

4) апісанне памятнага старадаўнасці ў Пакрышкіна — аўтара манаграфіі царквы з пачатку XX стагоддзя пад заглаўкам «Благовешченский собор в Супрасли»,

5) захаваныя фрагменты паліхроміі ў Акруговым музеі ў Беластоку.

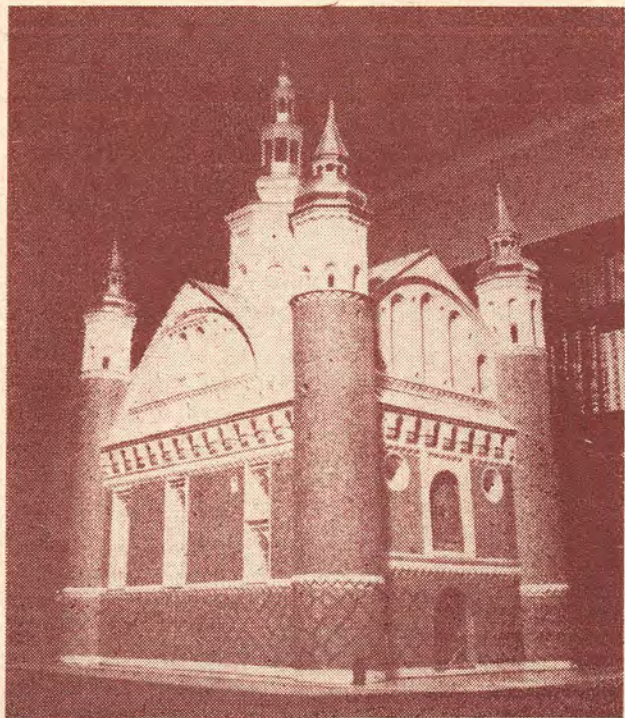
— З чаго вы рабілі макету?

— Матэрыял: старапян, гіпс, дрэва. Цэласць разрэзана па палавіне, так што можна яе расхіліць і бачыць унутраны выгляд.

Унутраныя фрагменты, для якіх я меў іканаграфічную дакументацыю (здымкі), зрабіў у колерах. Іншыя голькі ў абрысах. На здымку яны белыя».

(вл)

СУПРАСЛЬСКІЯ ФРЭСКІ

да ў Мінску. Ён прыняў першую Канстытуцыю БССР. Яна заканадаўча зацвердзіла прынцыпы сацыялістычнага дзяржаўнага і гаспадарчага ладу Беларусі, акрэсліла структуру ўсіх органаў улады ў рэспубліцы, аб'явіла ўсебеларускі з'езд Саветаў найвышэйшай уладай у БССР, а паміж з'ездамі — Цэнтральны Выканаўчы Камітэт. На з'ездзе з прывітальнай прамовай выступіў старшыня Усерасійскага Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Я. М. Свядлоў. Ён паведаміў аб пастанове Савецкага ўрада аб прызнанні незалежнасці БССР і гатоўнасці аказаць братнюю дапамогу гераічнаму і мужнаму беларускаму народу. З'езд у сваёй дэкларацыі прыняў рашэнне: «Пачаць перагаворы з Расійскай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікай па ўстанаўленню федэратыўнай сувязі паміж ёю і Савецкай Беларуссю».

Беларускі народ уступіў на шлях сацыялістычнага развіцця свайго жыцця, гаспадаркі і культуры ў брацкай еднасці з іншымі вольнымі народамі Краіны Саветаў.

ПЫТАННІ

1. Што загамавала сацыялістычнае будаўніцтва ў Беларусі?
2. Як беларускі народ аднёсся да нямецкіх акупантаў?
3. Калі была вызвалена Беларусь ад нямецкіх захопнікаў?
4. Калі адбыўся Першы з'езд Камуністычнай партыі Беларусі, што ён выбіраў і зацвердзіў?
5. Калі было абвешчана ўтварэнне БССР?
6. Калі адбыўся Першы Усебеларускі з'езд Саветаў? Якія пастановы і рашэнні ён прыняў?

Камітэт маладзёжных арганізацый Беларускай С С Р

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З БССР

Штогод у Беларусь прыязджае ўсё больш прадстаўнікоў моладзі з многіх замежных краін. Жыццё сённяшняга дня немагчыма без цеснай сувязі моладзі розных краін, іх узаемнага ўдзелу ў дыскусіях па праблемных пытаннях і іншых кантактаў паміж падрастаючымі пакаленнямі. Гэта і акрэслівае ролю і практычную дзейнасць Камітэта маладзёжных арганізацый БССР.

Гэтая арганізацыя ўносіць акрэслены ўклад ва ўмацаванне сяброўскіх сувязей і кантактаў паміж моладдзю Беларусі і іх замежнымі ровеснікамі. За апошні час Камітэт маладзёжных арганізацый прымаў дэлегацыю фінскай моладзі, прадстаўнікоў моладзі Японіі, пасланцаў Італьянскай Федэрацыі камуністычнай моладзі, удзельнікаў адбываючайся ў Ленінградзе міжнароднай сустрэчы моладзі і шэрагу іншых замежных маладзёжных арганізацый.

Юнакам і дзяўчатам, якія прыязджаюць у рэспубліку з замежных краін, Камітэт дае шырокую магчымасць для запазнання са славымі памяткамі гарадоў, наведання прамысловых прадпрыемстваў, вышэйшых навуковых устаноў, устаноў культуры, арганізуе сустрэчы па прафесіях, дыспуты па актуальных пытаннях сучаснасці.

Камітэт маладзёжных арганізацый БССР кіруе прадстаўнікоў беларускай моладзі на міжнародныя фестывалі, форумы і іншыя маладзёжныя сустрэчы. Так, пасланцы нашай моладзі былі гасцямі на з'ездзе Камуністычнай моладзі Англіі, выязджалі на Кіпр, Кубу, у Манголію, Чэхаславакію і шэраг іншых краін.

Наша арганізацыя дапамагае юнакам, дзяўчатам і школьнікам рэспублікі наладжваць перапіску з іх замежнымі сябрамі. Мы стараемся арганізоўваць узаемную сувязь паміж прадстаўнікамі ўсялякіх прафесій, спецыяльнасцей і роду заняткаў. З мэтай лепшага запазнання з Беларускай ССР Камітэт накіроўвае ў адрас замежных маладзёжных арганізацый усялякія кінафільмы, альбомы, выстаўкі і іншыя матэрыялы.

За апошнія гады значна пашырыўся турызм. Беларускія юнакі і дзяўчаты, пабываючы за мяжой і, пазнаёміўшыся там са сваімі ровеснікамі, вярнуўшыся на свае заводы і фабрыкі, падтрымліваюць з імі сяброўскія сувязі.

Вялікае распаўсюджванне атрымаў абмен групамі студэнцкай і вучнёўскай моладзі. Група студэнтаў Беларускага ўніверсітэта імя У. І. Леніна пабыла ў Югаславіі, студэнты Беларускага політэхнічнага інстытута наведвалі Чэхаславакію, вучні прафесіянальна-тэхнічнага вучылішча — ГДР.

Камітэт маладзёжных арганізацый практыкуе таксама абмен спецыялізаванымі турысцкімі групамі. Гэтыя групы камплектуюцца з рабочых акрэсленых галін народнай гаспадаркі. У Венгрыю выязджала група меліятараў, у ЧССР — маладыя будаўнікі, Фінляндыю наведвала група маладых архітэктараў. Добра былі прыняты за мяжой самадзейныя выканаўчыя калектывы «Радасць» з горада Брэста і «Юнацтва» з г. Баранавічы.

Пасяджэнне бюро Камітэта маладзёжных арганізацый БССР.

Фота В. Казлова

Камітэт маладзёжных арганізацый БССР клапаціцца аб тым, каб моладзь рэспублікі ведала аб жыцці моладзі за мяжой. З гэтай мэтай у раённых, абласных, рэспубліканскіх газетах і часопісах перыядычна друкуюцца матэрыялы таварышаў, якія выязджаюць за мяжой. Выдадзены кнігі А. Раманова «Англія без імглы» і С. Паўлава «Каштаны наліваюцца гневам». Кіналюбіцелі, наведваючы Польшчу і Чэхаславакію, стварылі два тэлевізійныя фільмы «Дарогі дружбы». Тэлевізійны фільм аб Канадзе адзнялі маладыя кінаапера-

тары, якія пабывалі на ЭКСПО-67.

Вялікую работу па замацаванні міжнародных маладзёжных сувязей праводзяць клубы інтэрнацыянальнай дружбы, створаныя ў Беларускам універсітэце, на Мінскім гадзіннікавым заводзе, пры Мінскім Палацы піянераў і школьнікаў, у шматлікіх школах і ў іншых маладзёжных калектывах. Клубы арганізуюць выстаўкі, перапіску, гутаркі, сустрэчы, дыспуты, дзякуючы якім юнакі і дзяўчаты даведваюцца многа новага і цікавага з жыцця моладзі за мяжой.

Усё больш мацнее і развіваецца дружба савецкай моладзі з юнацтвам планеты. І ў гэтую высакародную справу ўносіць свой уклад Камітэт маладзёжных арганізацый Савецкай Беларусі.

Арсень Ваніцкі,

старшыня Камітэта маладзёжных арганізацый БССР

ДЛЯ ГАСТАДЫНЬ

КАТЛЕТЫ З БУЛЬБЫ І ВАРНАГА МЯСА

Калі вы загатавалі крупнік на так званых субпрадуктах (вантрабах) або на цяліцы з косткай — выніце мякаць з супу, прапусціце праз мясарубку разам з варанай бульбай (каля 1 кг). Можна ўзяць бульбу, якая асталася з учарашняга дня. Да гэтай масы дадайце 2 яйкі, абсмажаную ў тлушчы дробна парэзаную цыбуліну, соль, перац. Перамяшайце ўсё як след, падсыпіце 2—3 лыжкі мукі або тоўчаных сухароў, сфармуіце авальныя катлеты, абкачайце ў тоўчаных сухарах і падсмажце з абодвух бакоў, пакуль не паявіцца румяная скарынка.

СПОСАБ НА ЧАРВЯКОЎ

Каб у муцэ і рысе не заводзіліся чарвякі, пакладзіце ў кулёк некалькі зубкоў часнаку.

Шкіпінар палягчае адбелванне бялізны. Дастаткова падліць тры сталовыя лыжкі шкіпінару на вядро вады.

Заварыце крухмал для бялізны ў мыльнай вадзе і дадайце некалькі кропель шкіпінару. Тады прас не будзе прыліпаць да бялізны.

Шкіпінар неабходны і пры доглядзе лінолеумавай падлогі, якую мыюць мы-

ШКІПІНАР

лам. Змыўшы мыльны раствор, выціраюць насуха падлогу. Прыкладна праз тры месяцы лінолеум праціраюць натуральнай аліфай, старанна сціраючы яе затым мяккім шматком. Націраюць лінолеум сумессю адной часткі воску, адной часткі парафіны і пяці частак шкіпінару. Пры змешванні іх награвваюць.

Скуру старота абутку асвятляюць шкіпінарам, падліўшы тры-чатыры кроплі малака. Працёршы такім раствором абутак, яго чысцяць шчоткай і аксамітным шматком.

"ВАЛЯНТОВА"

Гэта страшная хвароба, якую на вёсцы называюць «валянтоваю», мае, так сказаць, некалькі гатункаў. Калісьці, у сярэднявекі, псіхічныя хваробы былі вельмі пашыраныя не толькі з увагі на нізкі ўзровень жыцця і навукі, але таксама з увагі на нэчываны рэлігійны фанатызм. Праз вуліцы гарадоў сярэднявечнай Еўропы праходзілі натоўпы пілігрымаў, а таксама фанатыкаў, званых бічоўнікамі ад таго, што катавалі самыя сябе кіямі, ланцугамі і т.д. Калі ў такім натоўпе адзін бічоўнік меў прыступ істэрыі, кідаўся ў ашалелы танец, мамантальна пераносілася гэта на рэшту ўдзельнікаў паходу. У адным з нямецкіх гарадоў таго часу мела месца агульная істэрыя, усе жыхары горада ў шалёных танцах вар'ятаў пай-

шлі ў касцёлы. Падобныя эпідэміі істэрыі мелі месца сярэд дзяцей, манахаў і нават войска.

Аднак было б хіба памылкай цвярдзіць, што гэтыя эпідэміі прамінулі беспаваротна. Даволі паглядзець, што робіцца ў час канцэртаў сучаснай музыкі. Надаўна, у Беластоку, у час канцэрта вядомага Немана тысячы хлопцаў і дзяўчат у зале «Ягелёніі» і перад будынкам крычалі, вішчалі, рвалі адзенне, ламалі мэблю, дэпылілі невядома чым, бы вар'яты. Ніхто ўжо не мог пачуць ані спеву Немана, ані музыкі.

Прыступам істэрыі паддаюцца слабыя асабовасці. Нармальны чалавек пераносіць крыкі, шуму і не паддаецца ім. Сутэстыя джазавай музыкі невыпадкова даводзіць да шаленства, менавіта моладзь, у якой яшчэ не склалася канчаткова асабовасць, характар і т.д.

Лекары лічаць гэта праявай хваробы, але хваробы, якую лёгка лячыць. Вылічальная яна пры дапамозе нават простых фармацэўтычных сродкаў, супакойваючых лекаў. (а-ся)

Цела наліта цяжкасцю. Карцаў засынае. Яго будзіць святло. Ён асцярожна выстаўляе галаву з-за скалы. У гроте працуюць. Ля стэлажаў, дзе ляжаць тарпеды, возіцца барадаты — той, што ўчора арудаваў молатам. На ім пояс з вялікім пісталетам.

Кран, які выплываў тарпеды, стаіць ля края пляцоўкі. За яго рычагамі другі жыхар падземелля. Страла крана нахілена да вады. Туды ж глядзіць і кранаўшчык. Карцаў прыкмячае цені, які рухаецца ў глыбіні лагуны. Цень расце. Неўзабаве ўсплывае прадмет, які нагадвае вялікую сігару. Тарпеда падобная да тых, што ляжаць на стэлажах. Не, яна шмат карацейшая. І зза-

ду плыве чалавек. Карцаў бачыць доўгія ручкі, за якія трымаецца плывец, а ў тарцы сігары — вінты. Падводны буксіроўшчык!

Сігара і чалавек набліжаюцца да крана. Плывец накідае на гак стралы пятлю троса і робіць знак кранаўшчыку. Карцаў чакае: цяпер кран падніме сігару.

Але буксіроўшчык працягвае шлях і неўзабаве ён ля трапа. Тут плывец пакідае свой апарат і падываецца на скалу. Дужы, гібі, у гумовым касцюме, у перапончатых ластах, ён скідае пояс з грузамі, рэспіратар і сядзе на камені. Твар малады, прыгожы, але здзіўляюча вялы. Сеўшы, чалавек застыў, быццам раптоўна ўпаў у задумленне.

Між тым страла крана ідзе ўверх і выплывае з вады нешта дзіўнае. У паветры гірлянда вялікіх гумовых мяшкоў, туга набітых, абвязаных тросам. Кран укладвае іх на пляцоўцы.

Тут жа з глыбіні ўсплывае другі буксіроўшчык з плыўцом, а за ім яшчэ пяць буксіроўшчыкаў. Адзін за другім яны падплываюць да пляцоўкі, цягнуць за сабою мяшкі. Неўзабаве ўвесь груз ляжыць на скале. А непадалёку сядзяць сямёра плыўцоў — маладых, у аднолькавых касцюмах, аднолькава абв'язаных і вялых...

На пляцоўцы з'яўляецца яшчэ нехта. Жанчына! Яна вышла з тунеля. На ёй сіняя куртка, жоўтыя вязаныя ганавіцы і пояс з пісталетам.

Падыйшоўшы да плыўцоў, яна дастае з перакінутай праз плячо торбы брыкет, раздае іх: — Ёшце!

Вадалазы разрываюць папярковую ўпакоўку.

— Хутчэй! — патрабуе жанчына. — У вас мала часу!

Плыўцы запіхаюць ежу ў рот. Дзіўна: яны не змянілі позы, не зрабілі ніводнага лішняга руху.

— Зніміце ласты! — камандуе жанчына, калі з ёжай скончана.

Плыўцы нахіляюцца, сцягаюць ласты і адкладаюць іх ўбок.

— Устаньце і ідзіце!

Уся група падыходзіць да мяшкоў, падывае дзве вязкі і скрываецца ў тунель.

Неўзабаве лодзі вяртаюцца з новым грузам.

Вось аднесены ўсе мяшкі. Плыўцы сяджаюць адпачываць. Жанчына звяртаецца да кранаўшчыка:

— Сігарэту, Вальтэр!

— Прашу, фройляйн Рышэр.

— О, «Люк»! Дзе дасталі?

— Усё там жа, фройляйн: у сябе ў шафе.

— А мае запасы ўжо кончыліся.

— Трэба ашчаднай быць.

— Э, глупства! — Жанчына моцна зацігваецца. — Хутка ў мяне будзе ўдоволь і сігарэт, і сонца, і ўсяго, чаго я ні захачу!

Кранаўшчык скочыў з сядзення сваёй машыны:

— Едзеце!..

— Чалавек, які ўвесь час вазіўся ка-

ля тарпед, цяпер адзязваецца для спуска пад воду. Пры апошніх словах жанчыны ён выходзіць на сярэдзінку пляцоўкі.

— Значыць, едзеце? — гаворыць ён густым басам. — Дабіліся свайго. Ну, а хто будзе за вас? Сам шэф?

У яго голасе злосць.

— Гэта ж не надоўга, Глюк. — Жанчына сціснула плечы. — Тыдзень, ну два. А потым у вас з'явіцца новы лекары, з куды большым вопытам...

— Так, — неакрэслена гаворыць Глюк і плюе. — Што ж, шчаслівай дарогі!.. — Ён звяртаецца да плыўцоў. — Эй, уставайце!

Тыя паслухмяна падываюцца.

— Узяць дыхальныя апараты! — камандуе Глюк. — Хутчэй, апараты!

Падыходзіць жанчына. Яна правярае, як вадалазы надзелі паясы з грузіламі, прымацавалі ласты.

— Засталося дзве рэйсы, — гаворыць жанчына. — Цяпер — у ваду!

Плыўцы ў лагуне, дзе ўжо плывае рыжы Глюк. Уключаны матары буксіроўшчыкаў. Маленькі атрад ідзе пад ваду.

На працягу некалькіх мінут жанчына і кранаўшчык ціха гутараць, затым хаваюцца ў тунель.

Празжэктары гаснуць.

Карцаў зноў у цемры.

Адкуль мяшкі і што ў іх? Відаць, ежа, зброя, узрыўчатка. Несумненна, у гроте размешчаны атрад гітлераўскіх плыўцоў. Сховішча дасканалых. Вядома, адсюль і дзейнічалі людзі, якія ўзарва-

ВОСЬ КУЛЬТУРА!

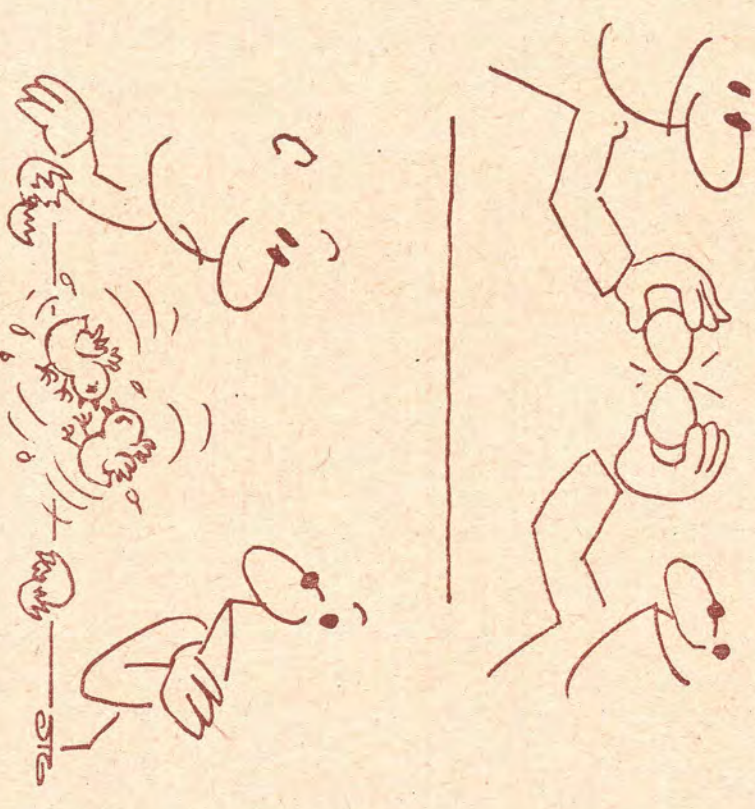
Липчу за два кіламетри від Михайлова па-
чула я якісь плухі стукот. Думала, що Ма-
лендова бочку са слезимі відбаве, але мой
старий кажа, що гэта шось другое. Пад'ехаў-
шы білжэй, даганіла я Паўлюка, які ішоў
таксама на рынак. Паўлюк кажа, што гэта
паўна якасць малядзяка п'яната ў падвал
закрылі і ён гэтак дамоца. Пад'ехаўшы да-
лей пераканаліся, што гэта аднак на рынку
стукаток. Што ж гэта, думало, паўна зноў
вырнулася мода аб'яву пускать, старадаўнім
звычай, выбівалочы ў дошку. Адрозу мне
стукнула ў лавае, што нашы старыя кава-
леры хочучь жаніцца і гэтак аб'яўляюць.
Томыкі ўехада я на рынак, аж бачу: якісь
дзядзька год каля 50 крычаў: «Хто дасць
больш!» Падходзіць да мяне трактарыст з
кумка ў Тапалінах і кажа: «Што вы так
збынтэжана гледзіце, не знаеце ў чым спра-
ва? Свяціліцу тапалінеску предаюць». «Чаму,
пытале, гэта такім спосабам, ці не лепш аб'я-
выць у газеце?» Але ён кажа, быццам аб'екты,
з якіх карысталася моладзь, інакш не прада-
юць. Зараз жа ўсё скончылася, бо прызналі
ўсё, што каці яна не патрэбна ў Тапалінах:
на свяціліцу, то ніхай барэ ПТР Геранімова:
устаавіць вокны і цалістык будзе. Учўшы гэ-
та, у трактарыста Валодзі аж слёзы паказа-
ліся і давай ён расказваць ад пачатку. «Липчу
я быў падшпёркам, як у гэтым доме зрабілі
святліцу. Было там усёго: акардэон, багалайкі,
мандаліны, ігры ўжаката калібру, меблі, два
радыёпрыёмнікі і многа ўсёго іншага. Дару-
чылі гэта ўсё якімсь дзяўчыны і паўна яна
ўсё прапандывала сабе на пасад збіваючы,
а пасля знайшоўся амагнар, што нават і дзве-
ры прадаў. Вокны паўна паразбіраці, каму
былі парэбныя, а рамамі ў печак распаль-
валі. Дайшло да таго, што і печы не мелі ад-
варі там сядзець і дзесяці паўцікалі». «Што ж
на гэта павятоваў ўтады і адцезіт культу-
ры?» — пытаецца якісь жанчына з загла-
тым зубам.

«Адцезіт культуры прошы на рамонт да-
ваў, а радныя нават гаварылі, што воіт на
сесіі азнаймў, што кожны месяц 600 зл.
прызначылі на патрэбы культуры ў Тапалі-
нах, толькі няма каму да канца давясіці гэтае
справы. Малядзёж нашав да святліцы вель-
мі торнецца, але толькі на овята, як у вёсцы
фрэт адбываецца. Тады ўсё ідуць дзварыма
і дывіжамі, дзе кацісь былі вокны. Дзе мы
ціпер будзем танцаваць, то я ўжо дурны, а
ты і самому жаніцца трэба».

Зноў пачалі сёззы з вачэй капіцца, але
пасля ўсміхнуўся і кажа: «Як сабе хочучь, а
я то думано, што возымем з кулка некалькі
трактарных прыціп, разам ссунем і будзем
танцаваць. За гэтае наватарства нас мо лесеі
будучь хваліць, як за рамонт святліцы».

«Вось гэта культура», — сказала жанчына
з залатым зубам, пінонула, схаліла кошкы з
чыбуны і пайшла.

Суседка **Міхаліна**

РАЗВАГА

Ніпрэфўда і прэфўда...
Хто глыт сакрэт разгадае:
ў напруды кароткія ной,
А прэфўда яна аголіне.

Антоні Марыяновіч

САБАКА І РАКІ

На базары адна жанчына пра-
давала ражы. Табравец доўга і
ўпарта спрачаўся з ёю аб цене,
ў гэты час нейкі рак учаліўся ў
хвост яго сабакі, які ўвесь час
круціўся вакол іх. Сабака адрозу
ж пабег дадоку.

Жанчына раззлавалася.

— Сьвіні сабаку, каб ён вырнуў-
ся!

— А чаму ты не сьвінчеш свай-
му раку? Ніхай ён вернецца, —
адказаў іранічна табравец.

ШТО ЗДАРЫЛАСЯ

Ноччу ў адным атэлі здарыўся
пажар. Пачалі будзіць людзей,
што жылі ў ім. Адацін, прахаліў-
шыся, пытае:

— Што здарылася?

— Атэль тэрыць, — адказавае
яму дзяжурны.

— Так, але навошта вы будзіце
мне? Я ж не пажарнік.

НЕ ПЕРАШКАДЖАЕ

Да Івана Пітровіча, заны-
тата справамі, зайшоў супра-
цоўнік і пачаў моўчы ча-
каць, калі той скончыць.
Стаў доўга, а потым сьві-
таў:

— Я вам не перашка-
джваю?

— Ніколыкі, можане пра-
цягваць: я вас усе роўна не
слухаю.

— Чаму ты свайм бацькам
пісьмо ніяк не напішаў?

— А мне ўжо іх дапамо-
га не трэба.

НІМА УЖО СЭНСУ

— Чаму ты свайм бацькам
пісьмо ніяк не напішаў?

— А мне ўжо іх дапамо-
га не трэба.

ШЧО ДРАСЦЬ

Табравца запрасілі ў госці. Ён выпінуў
снае цыгарэты і прытановаў суседу элева.

— Дзякую, я не куру, — такі быў адказ.
Табравец павярнуўся да суседа справа.

— Дзясучо, таксама не куру.
Тады жонка прытаната яму на вуха:

— Прытануй цыгарэты гаспадару.

— Гэта немагчыма. Ён курыць, — яшчэ ці-
пэй адказаў ёй табравец.

МАРНЫ УЧЫНАК

Рымскаму цэзару Кляўдію Ціберыю адной-
чы пералі зніць яго раззлычаных каруч-
чыі чыноўнікеў і паставіць на іх месца но-
вых. Ціберый у адказ на гэта расказаў на-
ступную гісторыю:

— Я нека ўбачыў на рынку жабрака. Цэпа
іго было пакрыта багачкамі, на якіх сядзе-
ла мноства мух. Я падшоў да яго і аданаў
мух. Жабрак гэты сказаў мне наступнае:
«Якая карысць з твайго ўчынку, о пан? Му-
хі, якіх ты прынаў, былі ўжо сытыя і не
нагта даймай мяне. А цяпер на іх месца
прыліццяць новыя галодныя мухі і пачнуць
развірдуваць мае раны...»

НА БАЗАРЫ

— Цётка, гэтыя яйкі не свежыя. Там, поў-
на, ужо жыўныя куранціны.

— Добра, за іх мне плаціць не трэба.

НАВОШТА?

— Што гаворыць твая жонка
на тое, што ты кожны вечар
вельмі ж ужо чыста прыбіраеш
у кватэры?

— А я не жанаты!

— Тады навошта ж ты прыбі-
раеш так чыста?

ІАНЫЯ

— Як гэта можна, што вы, ся-
мідзесцігадовы чадавак, хочаце
ажаніцца з семінацііадовай
дзяўчынай. Хіба вы не ведаеце,
што яна малядзёй за вас?

— Вы маеце рацыю. Я яшчэ па-
чакаю тады са два.

НІМА

— Чулі, што Ана выйшла за-
муж? Знайшла нейкага дзвухста-
ра, які прыдаць ёй у дзядзёккі.

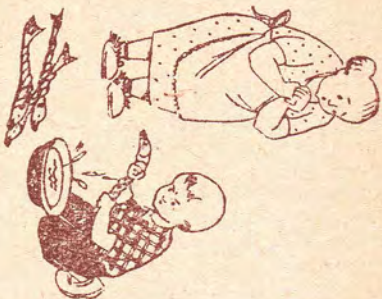
— Не перабольшвай. На гэтым
свецце няма такога старога чада-
вака, які мог бы па тадах быць
дзядзёкам Аны.

АНОШНІ СРОДАК

— Зважце мне, калі ласка, са-
мы горшы кавалак мяса.

— Чаму?

— Каб жонка болей у магазін
не пасылае.

— Што ты робіш?
— Здабываю рыбін тлушч.

ЗНАЙШОУ СРОДАК

— Як вы, таварыш камендант,
зматэрсся з шумам у інтэрнэце?
— Калі кляўся спаць, тагаву
падшукано накрываю.

ТВОРЧАЯ ДЫСКУСІЯ

Артыст кажа рэжысёру:
— Я не хачу ашукваць гледач.
Вы мне сапраўднае віно пастаўце.
— Добра. Але ж у чадвёравай
дзёл вы павінны прыліць ад.

ПАЛЕСКІЯ ПРАСТОРЫ

(Для змеланага хору з баянам)

Палескія рогны нашы прасторы,
Як тлінеш — ім краю нідзе не відаль.
Лісьці, пералесці, з бліскіту азёры,
Над Прыліццю вольнай дубовы шуміць.

(2 разы)

І там, дзе ляжалі капісці бэлоты,
Садзі зелянеюць, палі і дупі
І жыта буйное стаяць, як чароты,
Кілінее пудоўны наш край дараті.

(2 разы)

І вёсачы хвалі Валтыйскага мора,
Што з Прыліцця прыліццэ соды карабілі.
Кілінейце, палескія нашы прасторы,
Любімы куток беларускай зямлі!

(2 разы)

па - пё - кі - я

Кур'ёзны

НЕ ЗАСТАНЕМСЯ
У ДАВУ

У мексіканскім горадзе
Эль-Пасо таварыства пажар-
ных давала традыцыйны
баль. Над будынкам, дзе ад-
бывалася ўрачыстасць, быў
вывешаны транспарант з
такім заклікам: «Дараня
тэмадзіне, прыезджайце на
наш баль, а мы ў сваю
чару прыездзем на ваш па-
жар».

ЛЕПШАЯ КАНДЫДАТУРА

Дпутат бразільскага пар-
ламентэ Эстэфрас перад чар-
говымі выбарамі прымуціў
сваю жонку хадзіць па ву-
ліцы з такім плакатам: «Вы-
бірайце майго мужа Эстэф-
раса. Я сама гэта зрабіла
дваццаць гадоў назад і ста-
ла шчаслівай». Праціўнікі
дэпутата выпусцілі на вулі-
цу чадавака са сваім пла-
катам: «Матчыма, дваццаць
гадоў назад і мела нейкі
сэнс выбіраць гэтага чада-
вака».

КЛОПАТ ПРА САБАЧАК

У Англіі ёсць рэстаран
для сабак. Ёсць прыўліні-
кі для іх. Ёсць у іх і свае
мошкі. Але вось даведацца
пра будучыню свайго чапе-
ранога любіма ўтадаваль-
нік да гэтага часу не мог.
Якая несправядлівасць!

І вось нідзе на гэта праб-
лема вырашана. Аспрогал
Марыягет Мактэйк з Брыт-
тана раз у месяц прымае
сабак і складае для іх па-
расколы. А багатыя ўда-
дальнікі сваім чэкамі забя-
спечваюць будучае знаход-
лівай цемрашкі.

ВЫПАДАК

«30 мефай ад хаты дэ-
жаў труп мужчыны. Побач
ляжала жонка труп. Труп
дэзв дыхаў».

(З прагалога міліцы)

Некаторыя самі сёбе гато-
вы распіць на крыві, каб
меп славу пакутніка.